

Fylkesdirektør opplæring og kompetanse gav slikt svar:

Svar på spørsmål frå representanten Syversen (R) til oppko 13. mai

Viser til spørsmål frå representanten Jeanette Onarheim Syversen til fylkesdirektør opplæring og kompetanse.

Etter eit kommunestyremøte i Fjaler blei det i Mars gjort offentleg kjent at ein lærling i Sogn og Fjordane energi, ikkje ville få jobb som følgje av sitt samfunnsengasjement. Seinast omtalt i innlegg i Fjordenes Tidende. Om dette får legge lista for kva som er ok framferd ifrå lærebedrifter i fylket vårt, så er det grunn til bekymring for ungdom sitt rettmessige demokratiske samfunnsengasjement i framtida, kombinert med utsiktar til lærekontrakt. I lys av koronakrisa, er det heilt naudsynt at fylkeskommunen ser til at lærlingar får gjennomført fagbrev, og at dei blir følgt opp i bedrift og helst kjem ut i jobb etter end læretid. Ein må kunne forvente at ein offentleg eigd bedrift som Sogn og Fjordane energi, er gjort godt kjent med lærlingar sine rettar og pliktar, og er fullt i stand til å sikre tilsetjing av lærlingar som kan bidra med naudsynt kompetanse. Samfunnsengasjement er noko vi som fylkeskommune, må applaudere og verne om, det er etter Raudt sitt syn uakseptabelt at ein lærebedrift skremmer unge lærlingar ifrå å ta sin rettvise del i demokratiet, som vi no ser i dette dømet. Raudt Vestland meiner leiinga i SFE ikkje har handtert denne saka tilfredsstillande, og det må på plass ein tydeleg instruks ifrå opplæringsavdelinga i fylkeskommunen for å førebyggje at det oppstår liknande tilfelle i denne eller andre bedrifter i framtida. Med dette som bakteppe stiller Raudt Vestland følgjande spørsmål:

- Har fylkesdirektøren gjort seg kjent med saka, og har fylkesdirektør tatt initiativ til å sikre at denne saka blir spesifikt følgt opp av rettleiingstenesta, i så tilfelle: kva blir/har blitt gjort?
- Vil fylkesdirektøren ta initiativ til å gje bedrifta SFE ei overordna opplæring i kva type lovverk som varetar lærlingar sine rettar, når det kjem til arbeidsliv og samfunnsengasjement?
- Har rettleiingstenesta strukturar og verktøy som sikrar at bedrifter får adekvat informasjon og instruks om lærlingar sine rettar og pliktar samt kva som er forventa av bedrifta for ivaretaking av lærlingen og respekt for denne sitt samfunnsengasjement på fritida?
- Vil rettleiingstenesta varsle arbeidstilsynet om lærlingen ikkje får fast jobb?

Svar frå fylkesdirektør opplæring og kompetanse:

- Har fylkesdirektøren gjort seg kjent med saka, og har fylkesdirektør tatt initiativ til å sikre at denne saka blir spesifikt følgt opp av rettleiingstenesta, i så tilfelle: kva blir/har blitt gjort?
 - *Fylkesdirektøren har gjort seg kjend med saka ut frå dei opplysningane som er tilgjengelege i media. Fylkeskommunen sitt ansvarsområde er primært perioden lærlingen er i vidaregåande opplæring, og ikkje det som skjer etter at lærlingen er ferdig fagarbeidar. Vestland FK ønskjer likevel lærebedrifter som er seriøse og tek pliktene sine på alvor både som arbeidsgjevar og som lærebedrift.*
- Vil fylkesdirektøren ta initiativ til å gje bedrifta SFE ei overordna opplæring i kva type lovverk som varetar lærlingar sine rettar, når det kjem til arbeidsliv og samfunnsengasjement?
 - *Bedrifta har beklaga det som skjedde og vi reknar med at dei har lært av denne saka. VLFK har ansvar for lærlingane i opplæringsperioden og vi er opptekne av at lærlingane skal vere i eit godt arbeids- og læringsmiljø. Vi vil derfor ta kontakt med bedrifta for å få til eit møte, der rolla som lærebedrift blir tema. Rettleiingstenesta Nord vil følgje opp bedrifta.*
- Har rettleiingstenesta strukturar og verktøy som sikrar at bedrifter får adekvat informasjon og instruks om lærlingar sine rettar og pliktar samt kva som er forventa av bedrifta for ivaretaking av lærlingen og respekt for denne sitt samfunnsengasjement på fritida?

- *VLFK har obligatorisk opplæring av nye lærebedrifter i form av eit kort, digitalt kurs om kva som ligg i rolla som lærebedrift. Vi har også obligatorisk opplæring av dei faglege leiarane i form av kurs over ein dag, der både bedrifta og lærlingen sine rettar og plikter er tema. Vi føreset at bedrifta sjølv set seg inn i detaljane når det gjeld lov- og regelverk.*
- Vil rettleiingstenesta varsle arbeidstilsynet om lærlingen ikkje får fast jobb?
- *VLFK vil ikkje varsle arbeidstilsynet om lærlingen ikkje får fast jobb ut slik saka ser ut i dag. Lærlingen har ikkje krav på fast jobb etter fullført læretid. Det er sjølv sagt ikkje akseptabelt dersom grunngjevinga for å ikkje tilsette lærlingen fast er samfunnsengasjementet hans. Vi føreset likevel at bedrifta sine tilsettingsprosessar følgjer dei vanlege spelereglane i arbeidslivet, og at det er bedrifta sitt behov for kompetanse og ressursar som vert lagt til grunn. Vi føreset også at tillitsvald-apparat har ei rolle i tilsettingsprosessane.*

Generelt gjeld at:

- *Ein lærling er arbeidstakar i lærebedrifta med dei rettar og plikter som dette medfører for arbeidstakarar. Skilnaden er at lærlingen er tilsett i bedrifta i ein avgrensa periode; læretida. I denne tida skal lærlingen ha opplæring, kombinert med verdiskaping.*
- *Alle lærlingar skal ha både ein arbeidsavtale og ein lærekontrakt, begge for læretida. Arbeidsavtalen seier noko om arbeidstid, løn og andre vilkår i bedrifta. Lærekontrakten regulerer læretilhøvet, med fag, tidsrom, fagleg leiar mm.*
- *Skal lærlingen fortsette i bedrifta etter læretida må det gjerast ein ny avtale på dette, og det må settast opp ein ny arbeidsavtale for eit vanleg arbeidstilhøve.*
- *Fylkeskommunen føreset at lærebedrifter held seg til opplæringslova, arbeidsmiljølova, tariffavtalar og avtale- og lovverk elles som er aktuelt for bedrifta/bransjen*